

Заміна кредитора може статися також внаслідок універсального правонаступництва, при цьому додаткових угод для проведення заміни кредитора не потрібно. Автоматично замінюється кредитор і у випадку виконання зобов'язання боржника його поручителем чи заставодавцем або третьою особою.

Слід звернути увагу на те, що перелік зазначених підстав не є вичерпним, відповідно до частини 2 статті 512 Цивільного кодексу України він може бути розширений, і навпаки, сторони можуть включити в договір умову, за якою кредитор буде позбавлений можливості відступити право вимоги іншій особі.

Заміна боржника у зобов'язанні здійснюється, зазвичай, шляхом укладення між первісним боржником та іншою особою договору про переведення боргу. Але на відміну від заміни кредитора, яка, як правило, не має суттєвого значення для боржника, заміна останнього завжди є небайдужою кредиторіві, оскільки від особи боржника залежить можливість реального та належного виконання зобов'язання. Невідомий кредитор боржник може виявитись непрофесійним або неплатоспроможним. Зважаючи на це у статті 520 Цивільного кодексу України передбачено, що боржник у зобов'язанні може бути замінений іншою особою виключно за згодою кредитора.

Згода кредитора є одностороннім волевиявленням, зверненим до первісного, нового або обох боржників. У даному випадку мова йде не про дозвіл або заборону на укладення договору про переведення боргу, а про відношення кредитора до такої угоди, від якої залежать її наслідки. Але новий боржник і за відсутності згоди кредитора на переведення боргу може запропонувати йому надати виконання зобов'язання замість первісного боржника, а кредитор згідно з положенням частини 1 статті 528 Цивільного кодексу України буде зобов'язаний прийняти таке виконання, якщо тільки з актів законодавства або суті зобов'язання не випливає обов'язок боржника виконати зобов'язання особисто. За таких обставин третя особа, яка виконує зобов'язання за боржника, не замінює боржника і не стає додатковим боржником, зобов'язаною особою залишається первісний боржник, який у повному обсязі несе відповідальність перед кредитором за порушення зобов'язання, у тому числі й за його порушення іншими особами, на яких було покладено виконання.

Отже, якщо запропоноване кредиторіві, який не надав згоду на переведення боргу, виконання зобов'язання новим боржником виявиться неналежним чи взагалі не відбудеться, кредитор вправі пред'явити претензії до первісного боржника. Якщо ж кредитор відмовиться прийняти належне виконання, запропоноване третьою особою, що виявила бажання прийняти на себе зобов'язання первісного боржника, то кредитор вважатиметься таким, що прострочив, що в свою чергу є підставою для пред'явлення боржником вимоги про відшкодування завданих збитків відповідно до статті 613 Цивільного кодексу України.

Одержано 17.04.2018

УДК 347.232

Максим Олександрович МАКСИМЕНКО,

студент групи Ф-6ПЗдб-17-1м ХНУВС

Науковий керівник: професор кафедри цивільного права та процесу факультету № 6 ХНУВС доктор юридичних наук, доцент Красицька Л. В.

ЗАХИСТ ПРАВ ДОБРОСОВІСНОГО НАБУВАЧА НА МАЙНО, ВІДЧУЖЕНЕ ОСОБОЮ, ЯКА НЕ МАЛА НА ЦЕ ПРАВА

З набранням чинності з 1 січня 2004 року Цивільним кодексом України від 16.01.2003 (далі – ЦК) законодавець закріпив положення про захист прав добросовісного набувача у ст. 330 ЦК України: якщо майно відчужене особою, яка не мала на це права, добросовісний набувач набуває право власності на нього, якщо відповідно до статті 388 ЦК України майно не може бути витребуване у нього. Визначення статусу добросовісного набувача та захисту його прав привертає до себе увагу науковців. Зокрема захист прав добросовісного набувача був предметом дослідження О. І. Антонюк, С. О. Сліпченка, С. В. Томчишена та інших правників. Проте в юридичній літературі більше досліджувалися питання захисту права власника на витребування майна з чужого незаконного володіння, питання ж захисту прав добросовісного набувача на майно, що було відчужене особою, яка не мала на це права, досліджувалось фрагментарно.

В юридичній літературі зазначається, що для набуття статусу добросовісного набувача повинен бути відповідний ланцюг правовідносин: майно вибуває від власника або особи, якій він передав майно у володіння, іншим шляхом або було придбане у порядку, встановленому для виконання судових рішень; майно переходить у власність іншої особи, але потім вона втрачає власність на це майно; третя особа в цьому ланцюзі правовідносин, яка придбала майно в особи, яка не мала права його відчужувати за оплатним правочином, визнається добросовісним набувачем.

Стаття 330 ЦК України встановлює спеціальні гарантії набуття права власності добросовісним набувачем за умови, якщо відповідно до статті 388 ЦК України майно не може бути витребуване у нього. Стаття 388 ЦК України передбачає: якщо майно за відплатним договором придбане в особи, яка не мала права його відчужувати, про що набувач не знав і не міг знати (добросовісний набувач), власник має право витребувати це майно від набувача лише у разі, якщо майно: 1) було загублене власником або особою, якій він передав майно у володіння; 2) було викрадене у власника або особи, якій він передав майно у володіння; 3) вибуло з володіння власника або особи, якій він передав майно у володіння, не з їхньої волі іншим шляхом. Майно не може бути витребувано від добросовісного набувача, якщо воно було продане у порядку, встановленому для виконання судових рішень. Якщо майно було набуто безвідплатно в особи, яка не мала права його відчужувати, власник має право витребувати його від добросовісного набувача у всіх випадках.

Системний аналіз статей 330 та 388 ЦК України надає підстави для висновку про те, що у незаконного набувача право власності на підставі ст. 330 ЦК України може виникнути за наявності наступних умов у сукупності: 1) незаконний набувач є добросовісним; 2) майно придбане за відплатним договором; 3) договір укладений з особою, яка не мала права відчужувати майно; 4) майно було передано добросовісному набувачеві; 5) майно вибуло від власника або особи, якій він передав майно у володіння, іншим шляхом або було придбане у порядку, встановленому для виконання судових рішень.

Тому, якщо особа придбала майно у відчужувача, який не мав права на відчуження майна, за відплатним договором, то вона набуває статусу добросовісного набувача та для захисту права власності може застосовувати положення статей ЦК України про захист прав добросовісного набувача.

Одержано 17.04.2018

ПРЕДСТАВНИКИ ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

УДК 621.038

Марія Богданівна ВОЛОШИН,

студентка 4 курсу Львівського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри господарсько-правових дисциплін ЛьвДУВС

кандидат юридичних наук, доцент Мелех Л. В.

ЕЛЕКТРОННИЙ ЦИФРОВИЙ ПІДПИС У ГОСПОДАРЬСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

З розвитком комп'ютеризованих інформаційних систем в господарському судочинстві все частіше використовуються електронні документи, а також письмові документи, підготовлені з використанням комп'ютерної техніки або мережі Інтернет. А для пришвидшення та спрощення процесу документообігу застосовують електронну форму.

Щоб бути використаний як доказ, електронний документ має бути наділений такою юридичною силою як і паперові документи. А це можливо лише у разі його ідентифікації відповідності до закону. Та він повинен містити виключно ту інформацію, яка необхідна для встановлення факту наявності або відсутності обставин, які мають значення для правильного вирішення спору. Під ідентифікацією слід розуміти посвідчення електронного документу електронним цифровим підписом.

В Законі України «Про електронний цифровий підпис» зазначено поняття електронного цифрового підпису під ним розуміється вид електронного підпису, отриманого за результатом криптографічного перетворення набору електронних даних, який додається до цього набору або логічно з ним поєднується і дає змогу підтвердити його цілісність та ідентифікувати підписувача. Електронний цифровий підпис накладається за допомогою особистого ключа та перевіряється за допомогою відкритого ключа. Особистий ключ доступний тільки підписувачу, а відкритий ключ доступний всім суб'єктам відносин у сфері використання електронного цифрового підпису. Визначити особистий ключ з відкритого неможливо.

Призначення електронного підпису в господарському процесі проявляється в засвідченні електронного доказу. Відповідно до ст. 96 ГПК електронними доказами є інформація в електронній (цифровій) формі, яка містить дані про обставини, що мають значення для справи, зокрема, електронні документи (в тому числі текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо), веб-сайти (сторінки), текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, бази даних й інші дані в електронній формі. Підтвердження оригінальності електронного документа за допомогою електронного цифрового підпису є основною умовою під час використання даного документа в якості доказу. При посвідченні електронного документа підтверджується не тільки підпис власника сертифіката ключа, а й відсутність спотворень в електронних документах.

Особливість цифрового підпису є не тільки надання інформації про людину, що підписала документ, але й дозволяє впевнитись, що сам документ не був змінений або підроблений після підписання. Також завдяки електронному цифровому підпису можна вказати реальний час підписання документа, на відміну від дати, вказаної у самому документі. Можлива також конфіденційність інформації, тобто шифрувати документ внаслідок чого відбувається захист інформації від несанкціонованого доступу.

Відповідно до законодавства України електронний цифровий підпис за правовим статусом прирівнюється до власноручного підпису (печатки). Електронний підпис не може бути визнаний недійсним лише через те, що він має електронну форму або не ґрунтується на посиленому сертифікаті ключа.

Варто зазначити, що законодавче закріплення інституту електронних доказів в господарському процесуальному кодексі дає можливість щодо комплексного дослідження електронних доказів в господарському процесі, що в свою чергу призведе до удосконалення регулювання відносин, що виникають при використанні електронного цифрового підпису. На сучасному етапі розвитку суспільних відносин в Україні даний крок був необхідний для того, щоб правові норми відповідали сучасним реаліям.

Одержано 17.04.2018

УДК 349.2

Софія Геннадіївна ПІВЕНЬ,

студентка 2 курсу факультету № 6

Львівського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: викладач кафедри господарсько-правових дисциплін

факультету № 6 ЛьвДУВС Бутинська Р. Я.

ОСОБЛИВОСТІ СТРАЙКУ ЯК КРАЙНЬОГО ЗАХОДУ ВИРІШЕННЯ КОЛЕКТИВНИХ ТРУДОВИХ СПОРІВ

Чинне законодавство України зазначає, що страйк виступає як крайній захід вирішення колективних трудових спорів, який передбачається у відмові роботодавця задовольнити потреби працівників.